

15.05.2016. 6yka.com

Je li zaista “šiba iz raja izašla”?

Fizičko kažnjavanje djece uskoro zakonom zabranjeno

Piše: [Tatjana Čalić](#) / Objavljeno: 15.05.2016. u 06:49h

Evropsko vijeće već duže vrijeme poziva na zabranu ovakvog vida “vaspitanja” u što više zemalja, pa i u BiH, uz objašnjenje da i najbezazleniji udarac kod djece može uzrokovati psihološka oštećenja. Pod nasiljem se podrazumijeva i udarac po stražnjici.

Roditelji vrlo često zbog osjećaja nemoći “jer su sve pokušali”, “sve su mu dali,” izlaz u pojedinim situacijama vide u fizičkom kažnjavanju djece kao jedinom mogućem načinu disciplinovanja i adekvatnog vaspitanja.

Pa, iako fizičko kažnjavanje djece kod nas nije tako rašireno kao što je bilo prije 20-30 godina, mnogi se još uvijek drže prakse 'po turu' i one stare narodne izreke “šiba je iz raja izašla”.

Takođe drže da je fizičko kažnjavanje djece vaspitna mjera, a ne nasilje nad njima, a svaku zabranu, a pogotovo onu zakonsku, smatraju ograničavanjem prava roditelja.

Međutim, situacija bi se uskoro mogla promijeniti, jer bi BiH uskoro trebalo da se pridruži većini evropskih zemalja i zakonom zabrani svako fizičko kažnjavanje djece, uključujući i kažnjavanje kod kuće.

Evropsko vijeće već duže vrijeme poziva na zabranu ovakvog vida “vaspitanja” u što više zemalja, pa i u BiH, uz objašnjenje da i najbezazleniji udarac kod djece može uzrokovati psihološka oštećenja. Pod nasiljem se podrazumijeva i udarac po stražnjici.

Ministarstva pravde rade na novom zakonu

Kako je za naš portal potvrdila Saliha Đuderija, pomoćnica Ministra za ljudska prava BiH i članica Vijeća za djecu, inicijativa za donošenje ovoga zakona je u prošlom mjesecu upućena Ministarstvu pravde BiH i nadležnim entitetskim ministarstvima u sklopu harmonizacije zakona sa Lanzerote konvencijom. “Izvještaj o realizaciji inicijativa biće sačinjen do kraja ovog mjeseca, kada ćemo imati i preliminarne informacije o trenutnim aktivnostima nadležnih institucija. Takođe, Vijeće za djecu BiH je uspostavilo i stručnu grupu koja će do kraja oktobra ove godine završiti i širi stručni materijal vezano za problematiku fizičkog kažnjavanja djece kod nas i koji će također biti upućen nadležnim ministarstvima kao pomoć u identifikaciji gdje sve treba pokrenuti izmjene zakona, ako već iste nisu učinjene”, istakla je za Boku Đuderija.

Podsjetila je i da je UN-ov komitet u svom periodičnom izvještaju za BiH izrazio zabrinutost prisutnošću fizičkog kažnjavanja djece u porodici i dao preporuku da se i ovaj vid nasilja zakonom zabrani.

Inicijativu za izmjenu Porodičnog zakona u RS-u već je podnio Ombudsman za djecu. “Nažalost, nasilne metode u vaspitanju djece još uvijek su prisutne, a fizičko kažnjavanje se još uvijek ne smatra nasiljem nad djecom, već vaspitnom mjerom. S obzirom da Porodični zakon RS zahtijeva izmjene i dopune po više osnova, očekujem da će vrlo brzo biti imenovana radna grupa u kojoj će biti angažovani stručnjaci različitih profila, a koja će i na ovo pitanje adekvatno odgovoriti”, kazala je za Boku Nada Grahovac, Ombudsman za djecu RS. Također je dodala da je u cilju zaštite djece od svakog oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja vrlo važna edukacija javnosti i pomoć i podrška roditeljima u izboru alternativnih oblika disciplinovanja djece, ne zbog zakona, već zbog djeteta i njegovih potreba, jer djeca kao i odrasli imaju jednako pravo na poštivanje njihovog ljudskog dostojanstva i tjelesnog integriteta.

Kao pozitivan primjer navela je uvođenje programa prevencije nasilja nad djecom u obrazovni sistem, kao sastavni dio školskog programa. Ovo je jedna od realizovanih aktivnosti, čiju inicijativu je pokrenuo upravo Ombudsman za djecu, a koja je, između ostalog, i u funkciji prevencije fizičkog kažnjavanja djece.

Zakonska regulativa preuranjena

S druge strane, psiholog Aleksandar Milić, iako se protivi svakom vidu nasilja nad djecom, smatra da je zakonska regulativa ove oblasti preuranjena, kao i da će zakon biti taj koji će najlošije precizirati i najlošije sankcionisati. Time bi, kaže Milić, bila narušena i porodična klima i obrazovni autoritet samog roditelja. Takođe bi se otvorio i prostor za lažne optužbe djeteta kada god mu nešto nije po volji. Po Miliću, prije svega treba raditi na stvaranju klime i profesionalnosti u osposobljavanju roditelja kako ne bi imali potrebu ni razmišljati, ni primjenjivati fizičko kažnjavanje.

"Zakonskom zabranom fizičkog kažnjavanja mi ćemo se zapravo baviti posljedicama a ne uzrocima, što je pogrešno. Imamo daleko više potrebe da napravimo uslove za funkcionalniju porodicu i za funkcionalnije vaspitno vođenje. Stoga ova inicijativa može biti povod da se malo poradi na funkcionalnosti porodice", ističe za naš portal Milić. Pojašnjava i da funkcionalnost prije svega podrazumijeva rad sa djecom, angažovanje, vaspitno vođenje, objašnjavanje, poučavanje, učenje, stvaranje radnih navika, a ne primjenu prinude, povreda, grubosti odnosno ne podrazumijeva zanemarivanje i zlostavljanje. Ako se, kaže Milić, na taj način radi sa djecom imaće dobre navike i neće biti potrebe za zabranama, iako kvalitetno vođenje u vaspitnom pristupu podrazumijeva i učenje djece šta je to poželjno i prihvatljivo, i šta je nedozvoljeno ponašanje. "Najmanje je poželjno tući djecu, ispoljavati agresiju ili prinudu, ali to se ne može regulisati zakonski. Moramo podržati praktične radionice, a ne držanje teorija i predavanja. Pogotovo stručna služba u školi treba biti edukovana i pripremljena da oni budu ti koji će pojačano i intenzivnije raditi sa roditeljima, jer baš u školama ima dosta tih loših refleksija, sve je više vršnjačkog nasilja, te konzumiranja narkotika, cigareta, alkohola. Znači, neophodna je prevencija", pojašnjava Milić.

UNICEF: 55 posto roditelja u BiH tuče djecu

Koliko je danas zaista prisutno fizičko kažnjavanje djece u BiH nepoznanica je. Tako u

banjalučkom Centru za socijalni rad kažu da obimnija istraživanja o ovoj problematici nisu rađena, ali da njihova iskustva govore da se djeca najčešće zlostavljaju, a samim tim i fizički kažnjavaju u porodicama sa narušenim odnosima, gdje su roditelji alkoholičari, korisnici narkotika ili duševni bolesnici. Nerijetko je, kažu, i loš ekonomski status roditelja razlog ovakvih kazni.

Također ističu da zbog zaštite djece od zanemarivanja u porodici postoje zakonom propisane mjere, a koje podrazumijevaju mjere prevencije, do izuzimanja djeteta iz porodice. Prema

sadašnjoj zakonskoj regulativi, dijete se iz biološke porodice može izmjestiti ukoliko roditelj zlostavlja dijete, ukoliko ga napusti, zanemaruje, ne vodi brigu o njemu, ukoliko ga izrabljuje, spriječava njegovo školovanje ili ga pak potiče na kriminal i alkohol.

Pa iako roditelji danas u odgoju djece fizičku kaznu koriste dosta manje u odnosu na period od prije tridesetak godina, kada se batina ili udarac po stražnjici kao odgojna i vaspitna metoda podrazumijevala, rezultati istraživanja koje je objavio UNICEF pokazuju da su fizičko i emocionalno kažnjavanje metode koje koristi više od 50 posto roditelja u regiji. Povećati ton na dijete i udariti ga po stražnjici kao vaspitnu metodu, prema ovom istraživanju, koristi 55 posto roditelja u BiH.

<http://www.6yka.com/novost/104534/fizicko-kaznjavanje-djece-uskoro-zakonom-zabranjeno>